

WAASU KOWON TIRERU

Wi u tire te yorua, u tii bikiamə arufaani yerà tōnu u ra wa win səmburun sō handuniaə. Domi nuku dobu ka səmburu ka dukia ka yēē te tōnu u ko n mə, ye kpuro ya nōru mə. N̄n mēn na ye ya kpuro kere, yera tōnu u Gusunə nasia kpa u yēeri ye u mə səə.

U maa sōsisi nge mē gāa dabinu nu keranē. Durə wi, u maa sōsimə ma gāa dabinu wāa handunia səə ni nu ra tōnu biti mwe. Tōnu kun kpē u Gusunən swēē kpuro tubu. Adama sōə teeru Gusunə u koo de gem mu sōsira win siribu səə.

BWISIGIIN GARI

Wāaru ta tubum sē

¹ Gari wee yi waasu kowo u gerua. U sāa Dafidin bii, u maa sāa sina boko Yerusalemuə. ² Wiya u nēē, gāanu kpuro nu tubum sē. Ka gem ya sāawa biti. ³ Arufaani yerà tōnu u ra wa handunia mini win wahala ye u m̄ kpuro səə. ⁴ Gaba gbimə ma gaba kəsire m̄. Adama tem mu ko n wāawa mē sere ka baadommaə. ⁵ Sōə u yarimə, u dumə, u wuramə m̄n di u yarimə. ⁶ Woo ḡa n seewa, ga ra dewa sōə yēsān n̄m dwaru gia kpa gu wurama sōə yēsān n̄m geu gia. Swaa tia yera ga ra n swīi mi. ⁷ Daa bakanu kpurowa nu ra nin nim sure nim wōkuə. Adama nim wōku ge, ga ku ra yibu. Swaa tia yera daa ni, nu ka nin nim mē suremə ge səə. ⁸ Gāanu kpurowa nu səmburu m̄ sere tōnu kun kpē u gāanu gere. N̄ni ku ra yam mēribu wasire. Meyā swasu ku ra maa gari n̄əbu wasire. ⁹ Ye ya raa wāa gīa, yera ya ko n maa wāa sia. Ye ya raa koora gīa, yera ya koo maa koora sia. Gāanu sari handunia yē səə ni nu sāa kpaanu. ¹⁰ Goo ù n nēē, gāa kpaanu wee, a n yē ma gāa ni, nu raa wāa kə saa yellun di. ¹¹ Sa ku ra n yaaye ye

ya besen sikadoba deema yellu. Meya be sa maa gbiiye, ba ñ yaayamə ye ya sun deema.

Bwisi yi waasu kowo u wa

win wāaru sɔɔ

¹² Nε, waasu kowo, na kua Isireliban sunɔ Yerusalemuɔ. ¹³ Ma na wεera na kasu ka bwisi ye ya kooramɔ handunia mi. Ma na deema ya sāawa sɔm sēsɔgiru te Gusunɔ u dera tamba mɔ. ¹⁴ Na wa ye ya kooramɔ handunia sɔɔ kpuro. Ma na deema ya tubum sē. Ya sāawa nge wi u kī u woo kpara. ¹⁵ Domi ye ya sikire, ya ñ demiarɔ. Ye ya maa sari, ba ñ kpē bu ye gari.

¹⁶ Yera na tii sɔɔwa na nεε, wee na bwisi kasu, ma na yi wa n kere be ba man gbiiye bandu sɔɔ Yerusalemuɔ. Na bwisi ka yēru wa too. ¹⁷ Ma na tii wē n ka gia ye n sāa bwisi ka ye n sāa gari bakaru. Adama na deema ye kpuro ya tubum sē ya sāawa nge wi u kī u woo kpara. ¹⁸ Domi wi u win bwisi sosimɔ, wahalawa u tii sosiammε. Wi u maa win yēru sosimɔ, nuku sankirana u tii sosiammε.

2

¹ Na tii sɔɔwa na nεε, kon nuku dobu kasuwa. Kon dawa n dabura ye n sāa doo nɔɔru. Adama na deema ye kpuro ya tubum sē. ² Ma na nεε, yēesu su sāawa gari bakaru, arufaani yerà nuku dobu bu maa mɔ. ³ Ma na gōru doke na nεε, kon tam nɔwa nge mε gari bakasu su ra ko. Adama ko na n ka tii neniwa. Domi na kīwa n gia ye n buram bo tambu bu ko ben wāaru sɔɔ. ⁴ Na sɔm bakanu kua. Na dia bana ma na resem dāa gbaanu kua. ⁵ Na tii kara kua ka maa dāa gbaanu. Ma na dāa marum bwese bweseka duura mi. ⁶ Na bwii gba yìn nim ba ko n da dāa ni yēke. ⁷ Na yoo tɔn durɔbu ka tɔn kurɔbu dwa. Ma na ben bii be ba mara yoo te sɔɔ neni. Meya na maa ketε gōsu ka yāa gōsu mɔ n kere sinam be ba man gbiiye Yerusalemuɔ.

⁸ Na sii geesu ka wura gura ka sere sinambun arumani ka bera ka beran arumani. Ma na tii wom kowobu kasua tɔn durɔbu ka tɔn kurɔbu ka sere ye tɔn durɔ u ra kã. Yera kurɔ dabinu. ⁹ Ma na yĩsiru yara n kere sinam be ba man gbiye Yerusalemuɔ. Ka mɛ, nɛn bwisi man wãasi. ¹⁰ Ye nɛn nɔni yi binɛ kua kpuro ka nuku doo bi nɛn gɔru ga kĩ, na ku ra yinɛ. Nɛn sɔmburu kpuro ta ra man nuku doo wẽ. Nuku doo biya bu kua nɛn are. ¹¹ Yen biru, na sɔma ye na kua kpuro mɛera ka wahala ye na kua ye sɔɔ. Ma na deema ye kpuro ya tubum sɛ. Ya sãawa nge wi u kĩ u woo kpara. Sɔma ye tɔnu u mɔ u ku ra yen arufaani wa u di ka gem.

¹² Ma na nɛn laakari wesia n ka wa arufaani ye ya wãa bwisi ka gari bakaru ka wiiraru sɔɔ. Wi u koo nɛ sina boko kɔsire ko, mba u koo ko ma n kun mɔ ye ya raa koore kɔ. ¹³ Na wa bwisi yi gari bakaru arufaani kere nge mɛ yam bururam mu yam wɔkuru arufaani kere. ¹⁴ Bwisigii u ra n yɛ mi u dɔɔ, adama gari bɔkɔ ga ra n babiwa yam wɔkuru sɔɔ. Ka yen de, na yɛ ma gãa teenu nu be kpuro mara. ¹⁵ Ma na tii sɔɔwa na nɛɛ, nɛ ka gari bɔkɔ, wãarun kɔkɔɔ tia besɛ kpuro sa mɔ. Nɛn nɛn na, mban sɔna na sãa bwisigii. Domi na wa ma yen tii ya tubum sɛ. ¹⁶ Bwisigiin bwisi kun gari bɔkɔn gari bakaru tɛɛbu keramɔ, domi saa fiiko sɔɔ, ba koo be kpuro duari. Bwisigii u koo gbiwa nge mɛ gari bɔkɔ u koo gbi. ¹⁷ Ma na wãaru tusa. Domi ye ya kooramɔ handunia ye sɔɔ, ya man bwɛra yara yɛn sɔ ye kpuro ya tubum sɛ. Ya sãawa nge wi u kĩ u woo kpara. ¹⁸ Na sɔmburu tusa te na kua handunia ye sɔɔ. Domi kon ten nuku doo goo deriawa wi u koo man kɔsire ko. ¹⁹ Wara yɛ yɛro wi, ù n ko n sãan na bwisigii ñ kun mɛ gari bɔkɔ. Ka mɛ, wiya u koo nɛn sɔmbu ten arufaani di te na kua ka bwisi. Na wa ma ye kpuro ya tubum sɛ. ²⁰ Ma ye kpuro sɔɔ, nɛn nuki sankira wahala ye na kuan

sõ. ²¹ Wee tǎnu u ra sǎmburu ko ka bwisi ka yǎru kpa tu nùn are marua. Adama sǎõ teeru u ra tu goo deriewa wi u kun gǎanu kue te sǎõ. Anna a kǎsa wa mi! Ya maa sǎawa ye ya tubum sǎ. ²² Ñ n men na, arufaani yerà tǎnu u mǎ win sǎmbu te u tii kuamme sǎõ handunia mini. ²³ Domi ye u mǎ win wǎaru sǎõ kpuro wahala ka bwisikuna ya ra ka nùn naawe. Baa ka wǎkurǎ, win laakari ku ra n kpĩ. Yeniba kpuro ya tubum sǎ.

²⁴ Gǎanu ganu sari ni nu wǎ ma n kun mǎ tǎnu u di u nǎ, kpa u nuku dobu ko win sǎman aren sǎ. Adama na wa ma ye kpuro ya weewa Gusunǎn min di. ²⁵ Goo sari wi u koo di u nuku dobu ko win sǎmburun sǎ ma n kun mǎ ka Gusunǎn yǎru. ²⁶ Domi wi u nùn wǎrewa u ra bwisi ka yǎru ka nuku dobu wǎ. Adama u ra dewa tǎn kǎso u arumani kasu u mennu wi u wi, Gusunǎ wǎren sǎ. Yenin tii ya maa tubum sǎ. Ya sǎawa nge wi u kĩ u woo kpara.

Gǎanu baanire ka nin saawa

3

¹ Handunia ye sǎõ, gǎanu baanire ka nin saa.

Tara mi, saa baayere ka yen saa.

² Marubu ka bin saa,
gǎõ maa ka win saa.

Duurubu ka bin saa,
wukabu maa ka bin saa.

³ Goberu ka ten saa,
bekiabu maa ka bin saa.
Kǎsukubu ka bin saa,
bana maa ka yen saa.

⁴ Swĩi ka yin saa,
yǎesu maa ka sin saa.

Weeweenu ka nin saa,
yaabu maa ka bin saa.

⁵ Kǎõ mennabu ka bin saa,
kǎõ mennabun deribu ka bin saa.

Bokasinaa ka yen saa,
 bokasinaan deribu maa ka bin saa.

⁶ Gāanun kaso ka gen saa,
 nin kōrabu ka maa bin saa.
 Gāanun yiibu ka bin saa,
 nin kōɔbu maa ka bin saa.

⁷ Gēɛkubu ka bin saa,
 yina maa ka yen saa.
 Maribu ka bin saa,
 gari gerubu maa ka bin saa.

⁸ Kīanaa ka yen saa,
 tusinaa maa ka yen saa.

Tabu ka bin saa,
 bōri yendu maa ka ten saa.

⁹ Arufaani yerà tōnu u ra wa win sɔmburu sɔɔ. ¹⁰ Na wa sɔma ye Gusunɔ u ra tōnu sure. ¹¹ Yinni Gusunɔ u ra gāanu kpuro kowa nin saa sɔɔ nu n wā. U mam doke tōnun bwisikunu sɔɔ ma gāanu wā ni nu ku ra kpe, baa mɛ tōnu kun kpɛ u tubu sɔma ye Gusunɔ u mɔ saa toren di sere ka handunian kpeerɔ. ¹² Na tuba ma gāanu sari ni nu wā ma kun mɔ tōnu u nuku dobu ko kpa u wā geeru di win wāarun tōru kpuro sɔɔ. ¹³ Adama tōnu ù n waamɔ u dimɔ u nɔrumɔ ma u nuku dobu mɔ win sɔman aren sɔ, ye, ya sāawa Gusunɔn kēru. ¹⁴ Na gia ma ye Gusunɔ u kua kpuro, ya koo tewa. Ba ñ gāanu ganu sosimɔ ye sɔɔ, ba ñ maa gāanu ganu kawamɔ ye sɔɔ. Nge mɛya Gusunɔ u ra ko kpa tambu bu ka nùn nasia. ¹⁵ Ye ya wāa tɛ, ka ye ya ko n wāa sia, ya raa wāa kɔ. Gusunɔ u ra dewa ye kpuro yu maa wure ya n kooramɔ.

Gɔɔ u sāawa gāanu baaniren

wii goberu

¹⁶ Yen biru, na wa siri gbaburɔ ma kōsa kowo u gemgii siribu di handunia ye sɔɔ. ¹⁷ Ma na tii sɔɔwa na nɛɛ,

Gusunɔ u koo gemgii ka tɔn kɔso siri. Domi gɔanu baanire ka nin saawa. Nge meya ba koo maa kookoosu baasire siri. ¹⁸ Na maa tii sɔɔwa na nɛɛ, sɔɔ teeru, Gusunɔ u koo tɔmbun laakari mɛeri kpa ben tii bu gia ma ba n̄ yɛɛ sanɔ kere. ¹⁹ Domi tɔnun kɔkɔrɔ ka yɛɛgia ya sɔawa tia. Be kpuro ba ra gbiwa. Saa ye sɔɔ, tɔnu u n̄ yɛɛ sanɔ kere. Yeni ya tubum sɛ. ²⁰ Gɔanu kpuro nu dɔɔwa yam tem. Tua ba ka ni kpuro kua. Tua ye sɔɔra ni kpuro nu maa wurɔ. ²¹ Wara koo kpɔ̄ u nɛɛ, tɔnun hundewa ya ra yɔ wɔllɔ kpa yɛɛgia ya n wɔa temɔ. ²² Ye na wa n buram bo tɔnun sɔ, yera u nuku dobu ko ka win sɔmburun are. Yera u mɔ mi. Domi wara u koo maa de u nuku dobu ko ka ye ya wee win biru.

Gem sariru

tɔmbun wɔasinɔa sɔɔ

4

¹ Na dam dɔrebu kpuro laakari kua handunia sɔɔ. Ye na wa wee. Be ba dam dɔremɔ ba ra n wuri mɔwa. Goo ku ra maa bu somiru nɛ. Domi be ba bu dam dɔremɔ mi, bera ba dam bo. ² Nen nɔni sɔɔ, be ba gu, ba doo nɔɔru mɔ n kere be ba wasi. ³ Wi ba n̄ gina mara, u doo nɔɔru mɔ n kere wi ba mara, domi u n̄ maa handunia yen dam dɔrebu wa.

⁴ Na wa ma sɔma ye tɔmba mɔ kpuro, ka hania ye ba dokemɔ ye sɔɔ kpuro, nisinun sɔna bu wa bu ka ben winsim kera. Adama na wa ma ye kpuro ya tubum sɛ. Ya sɔawa nge wi u kɔ̄ u woo kpara. ⁵ Gari bɔkɔ wi u ku ra sɔmburu ko, gɔɔra ta koo n̄n go. ⁶ Adama n buram bo a n fiiko mɔ kpa a wɛra ye kaa ka sɔmburu ko too te ta n̄ arufaani gaa mɔ.

⁷ Na maa gɔanu wa ni nu tubum sɛ handunia yɛ sɔɔ.

⁸ Niya, tɔnu wi u wɔa wi turo. U n̄ bɔrɔ mɔ, u n̄ dusi mɔ,

u ñ maa bii goo mə. Ma win səmburu ta ñ sere nǝru mə. Dukia ya ku ra maa nùn turi baa mə u ra n tii bikiamə u n mə, wara na səmburu kuamme na ka tii doo nǝru yinarimə. Na wa ma ye kpuro ya tubum sē. Ya ñ maa nuku dobu mə. ⁹Təmbu yiru bà n wāasinε ba səmburu mə sannu, ba tən turo kere, domi ben səmburun are yi kpā. ¹⁰Turo ù n wǝruma, turo wi u tie u koo nùn seeya. Adama wənwəndowa wi u wāa wi turo ma u wǝruma u ñ yiruse mə wi u koo nùn seeya. ¹¹Təmbu yiru bà n kpī sannu, ba ñ wooru wasi. Adama wi u kpī wi turo, aməna u koo ka yam susuru wa. ¹²Wi u tən turo dam kere, təmbu yiru ba maa nùn dam kere. Wēε siiri ita yi ku ra fuuku kare.

¹³Bii aluwaasi wi u sāa bwēεbwēε, ma u bwisi mə u sunə təkə gari bəkə kere ge ga ku ra goon gari wure. ¹⁴Domi bii wi, u koo kpī u yarima pirisəm di u ka bandu di baa bà n nùn mara bwēεbwēε. ¹⁵Handunia ye səə, na wa mi tamba bii aluwaasi sikerene wi u koo bandu di goon ayerə. ¹⁶Tən be, ba ñ geeru mə bè səə u sāa wirugii mi. Adama bii be ba koo marura amen biru, ba ñ ko n nùn kī. Ma na wa ye kpuro ya tubum sē. Ya sāawa nge wi u kī u woo kpara.

A nǝ mwǝeru koowo

ka laakari

¹⁷A de a du Yinni Gusunən sāa yerə ka laakari kpa a susi a swaa daki ye kaa ka yākunu ko nge gari bakasu. Domi ba ñ yē ma kōsa ba mə.

5

¹A ku gari gere ka sendaru. A ku maa Gusunə nǝ mwǝeru kua ka sendaru. Domi u wāawa wəllə ma wunε a wāa temə. A ku de wunen gari yi n dabi. ²Geema, bwisiku dabina nu ra ka dosusu nε. Gari saari dabiru səəra maa gari kankam gerubu wāa. ³À n Gusunə gāanun nǝ mwǝeru kua, a ku de n te a ka tu yibia. Domi Gusunə

u ku ra gari bakasun mem kã. Yen sã, a de a wunen nã mwæeru yibia te a kua. ⁴ Ye kaa ka nã mwæeru ko a kun yibie, n buram bo a ku tu ko. ⁵ A ku de wunen nã mwæe te, tu nun torasia, kpa a yãku kowo sã a nɛɛ, a ñ daa ka baaruwa. Mban sãna kaa de wunen garin sã Gusunɔn mɔru yu se kpa u wunen sɔmburu kam koosia. ⁶ Gari yi n dabia, yi ku ra n arufaani mɔ. Nge meya dosusu sù n maa dabia, su ku ra n arufaani mɔ. Ñ n men na, a Gusunɔ nasio.

Dam dɔrebu

⁷ À n wa tem gam ba bwɛɛbwɛɛ dam dɔremɔ, ba ñ nùn win gem wɛɛmɔ, a ku de yu nun biti ko. A de a n yɛ ma wirugii wã wi u wirugii goo kere. Meya wirugii maa wã wi u be yiru ye kpuro kere. ⁸ Adama gãanu nu wã be kpuron sã. Niya, tem marum, baa ka mam sina bokon tii.

Dukian arufaani sariru

⁹ Wi u gobi kã, yi ku ra nùn turi. Wi u maa dukia kã, u ku ra yen arufaani di. Na wa ma yen tii ya tubum sɛ. ¹⁰ Mi dukia ya kpɛa, miya diobu ba ra dacie. Ñ n men na, arufaani yerà wi u ye mɔ u waamɔ ye sɔɔ, ma kun mɔ yen waa bi tɔna. ¹¹ Sɔm kowo bwɛɛbwɛɛ u dɛanu mɔ nu kpã, nu ñ kpã, u ra dweeyewa ka bɔri yendu. Adama dukiaqiin debura ku ra de u dweeye. ¹² Na kɔsa gaa wa handunia ye sɔɔ. Yeya, goo wi u dukia berua ye ya koo ka nùn nɔni swãaru naawa. ¹³ Dukia ye, ya ra kam kowa wahala gaa sɔɔ kpa u kun maa gãanu mɔ sanam mɛ u bii mara. ¹⁴ U koo gbiwa tereru nge mɛ ba ka nùn mara. U ñ kpɛ u win sɔmburun are gɛɛ sua. ¹⁵ U koo gbiwa nge mɛ ba ka nùn mara. Yera ya sã kɔsa baka. Ñ n men na, arufaani yerà u wa mi win sɔmburu sɔɔ. Ta kuawa kam dirum. ¹⁶ Yen biru, u ra diwa yam wɔkuru sɔɔ kpa u n wã nuku sankiranu ka wahala ka mɔru baka sɔɔ win wãarun

tōru kpuro sɔɔ. ¹⁷ Ye na wa n buram bo kpuro tɔnun sɔ yera, u di u nɔ kpa u nuku dobu ko win sɔmburun are sɔɔ win wāarun tōru sɔɔ te Gusunɔ u nùn bura. Domi yera u mɔ mi. ¹⁸ Gusunɔ ù n tɔnu dukia wē, ma u dera u ye dendimɔ, ma u nuku dobu m̀ win sɔmburun aren sɔ, yeni ya sāawa Gusunɔn kēru. ¹⁹ Adama yēro u ku ra yaaye ma win wāaru ta ò dēu yèn sɔ Gusunɔ u nùn nuku dobu yibia.

6

¹ Na maa kōsa gaa wa ye ya dabi handunia ye sɔɔ. ² Yera goo wi Gusunɔ u ra dukia baka ka bēere wē. U ku ra n gāanu bie win wāaru sɔɔ. Adama Gusunɔ ku ra de u ye dendi. Tɔn tukowa u ra ye dendi. Yeni ya tubum sē. Ya maa sāa kōsa baka. ³ Meya goo u ra bibu wunɔbu (100) ma, kpa u tɛ u ko wōɔ dabinu kpa doo nɔɔru ta kun nùn tura win wāaru sɔɔ, kpa u kun maa siki wɔru wa mi ba koo nùn sike. Na gerumɔ ma bii wi ba mara win suru kun yiba, u nùn nuku dobu kere. ⁴ Domi ba bii wi marawa u ò gāanu kue. Yam wōkuru sɔɔra u doona. Meya goo kun maa nùn yaayamɔ. ⁵ U sāawa wi u kun sɔɔ waare, u ò maa nùn yē. Adama ka mɛ, u wērabu mɔ n kere durɔ wi u bibu wunɔbu (100) mara mi. ⁶ Baa durɔ wi, ù n daa wāa sere wōɔ nɔrɔbun suba yiru (2.000), ma u kun doo nɔɔru wa, ye kpuro tia.

⁷ Tɔnun sɔmburu kpuro, nɔɔ sɔɔra ta ra de. Ka mɛ, win bine ya ku ra kpe. ⁸ Mba bwisigii u ka gari bɔkɔ kere. Bwēɛbwēɛ wi u yē nge mɛ u koo tii kpara tɔmbun suunu sɔɔ, mba u ka bu kere. ⁹ Ye a wa a neni ya kere ye a bine sāa. Domi ye kpuro ya tubum sē. Ya sāawa nge wi u kī u woo kpara.

Bwisin kirɔ

¹⁰ Ye ya wāa saa yellun di, ya yīsiru mɔ kɔ. Sa maa yē ma tɔnu u ò kpē u ka wi u nùn dam kere sikirina. ¹¹ Gari

dabira ku ra n asansi mə. Arufaani yerà tōnu u ra n mə ye sɔɔ. ¹² Wara yē ye ya sã gã geenu tōnun s̄ win wāaru sɔɔ te ta ra doone mi nge saaru. Wara u koo kpī u n̄n s̄ ye ya koo na win gɔɔn biru.

7

¹ Yīsi geeru ta turare nubu durorugia kere. Tōnun gɔɔn t̄ru ta win marubugiru kere. ² N buram bo a da yenu mi ba gɔɔ s̄ ye kaa ka da yenu mi ba t̄ɔɔ bakaru m̄. Domi gɔɔwa u sã tōnun wāarun n̄ru. Meya wi u wasi, u koo yaaya ma gɔɔ wee. ³ Nuku sankiranu nu yēesu kere. Domi baa tōnun wuswaa yà n burisine, ka mē, u koo kpī u n b̄ri yendu mə ḡru. ⁴ Bwisigiin ḡru ga ra n woowa yenu mi ba gɔɔ s̄. Adama gari b̄kɔn ḡru ga ra n woowa yenu mi ba nuku dobu m̄. ⁵ N buram bo a bwisigiin gerusibu swaa daki ye kaa ka gari b̄kɔn womusu swaa daki. ⁶ Domi gari b̄kɔn yēesu sãawa nge gã ni nu kuramɔ d̄ɔɔ sɔɔ. Ya maa sã kam dirum.

⁷ Dam d̄rebu bu ra bwisigii ḡsiewa gari b̄kɔ. K̄ru ta ra maa tōnun ḡru s̄iyewa. ⁸ Ḡanun kpeeru ta buram bo n kere nin torubu. Suurugii u maa tii suo kere. ⁹ A ku de wunen m̄ru ya n da fuuku se. Domi gari b̄kɔn miya m̄ru ya ra n wã. ¹⁰ A ku gere a n̄e, mban s̄na yellu ta t̄ɔɔ dobu kere. Yeni ya n̄ sã bwisigiin bikiabu. ¹¹ Bwisi yi sãawa tubi gea, yi mam tubi kere t̄mbu kpuron mi. ¹² Yi ra tōnu k̄suwa nge mē gobi yi ra tōnu k̄su. Adama yi arufaani mə n kere gobi. Yi ra de wi u yi mə u n wã wāaru sɔɔ.

¹³ A Gusunɔn n̄man s̄ma m̄erio. Ye u dera ya sikire, wara u koo kpī u ye demia. ¹⁴ Doo n̄arun saa sɔɔ, a nuku dobu koowo. Wahalan saa sɔɔ, kpa a bwisiku ma Gusunɔwa u t̄ɔɔ ni kpuro kua, kpa tōnu u ku ka gia ye ya koo koora win gɔɔn biru. ¹⁵ Ye na wa nen wāarun t̄ru sɔɔ n tubum s̄, yera gemgii u ra gbi win gem sɔɔ kpa t̄n

kōson wāaru tu denya win nuku kōsuru sō. ¹⁶ Ì n men na, a ku tii garisi gemgii. A ku maa sōsi ma wuna a bwisi bo. Mban sōna kaa tii kam ko sekum. ¹⁷ A ku tii sure kōsa sō, a ku maa wəri gari baka kookoosu sō. Mban sōna kaa de a gbi tumaru. ¹⁸ Ye n weene a n yaaye kpa a ku ye atafiiru ko, yera wi u Gusunō nasie, u ra yariwa kari baayeren di. ¹⁹ Bwisi yi ra bwisigii dam wēwa n kere kparobu wākuru be ba wāa wuu teu sō. ²⁰ Geema, handunia ye sō, goo sari wi u gea mē kpa u kun toramō. ²¹ A ku gari kpuro dasabu doke yi tamba gerumō kpa a ku ka nō wunen sōm kowo u wunen kōsa gerua. ²² Domi wunen gōru ga koo nun sō ma wunen tii a gabu bōrusire.

²³ Na ye kpuro wēera ka bwisi ma na nee, kon ko bwisigii. Adama na ñ bwisi yi wa. Yi ka man tondawa. ²⁴ Ye n toma ka ye ya duku, wara u koo ye naa turi. ²⁵ Na kookari kua na tii doke n ka bwisi ka yēru ka nuku kōsurun kookoosu ka gari bakarun kookoosun saria gia. ²⁶ Tōn kurō wìn gōru ga sāa nge yina, ma win nōma ya sāa nge taa u gō sēsō kere. Adama tōn durō wìn daa ya Gusunō wēre, u ra kurō wi kisirariwa. Durumgiiwa u ra wəri kurō win nōma. ²⁷ Ye ne waasu kowo na wa ye na gāanu kpuro wēera tia tia n ka nin saria gia, yera, ²⁸ na tōn durōbu nōrōbu (1.000) sō turo wa wi ba koo bēere wē. Adama tōn kurōbu kpuro sō, baa turo na ñ wa. N deema na kasu n te, adama na ñ wa. ²⁹ Ye na tuba mi sō, yera Gusunō u tambu kuawa ba sāa dee dee. Adama ben tiiwa ba ben wāaru sēsiasia.

8

¹ Wara u sāa bwisigii kpa u gari yini tubusia yi yi nee, tōnun bwisi yi ra win wuswaa deerasiewa kpa ya kun maa burisine.

À n da sunō mem nōwe,

bwisi geeya

² A sina boko mem nɔwɔ nɔ mwɛ te a Gusunɔ kuan sɔ. ³ A ku senda a ka nùn duka suuri. A ku maa yɔrari a kɔsa ko. Domi u koo kpī u ko ye u kī ⁴ yèn sɔ win gari yi dam mɔ. Goo sari wi u koo kpī u nùn bikia u nɛɛ, mba u mɔ mi. ⁵ Wi u ra woodaba mem nɔwɛ, u ku ra kɔsa wa. Bwisigii u siribun saa yɛ. ⁶ Domi gāanu baanire nu nin saa ka nin siribu mɔ. Wahala gaa wāa ye ya tɔnu wāasi, ⁷ yera u ku ra n yɛ ye ya koo nùn deema. U ku ra n maa yɛ wi u koo nùn sɔ dɔma te ya koo nùn deema. ⁸ Tɔnu kun dam mɔ u n ka win hunde neni. Mɛya u n maa dam mɔ u ka tii wɔra win gɔɔn tɔru. U n yakiarɔ gɔɔn nɔman di. Mɛya nuku kɔsurugiin nuku kɔsuru ta n nùn yaramɔ.

Tɔnun wāaru

⁹ Na nen tii wɛ, na mɛera sāa sāa ye tɔnu u mɔ kpuro handunia sɔɔ. Na wa ma u ra win winsim taarewa u nùn kɔsa kua. ¹⁰ Na wa ba tɔn kɔsobu sikua ba wāa ba wɛre. Be ba maa gea kua, ba ka sāa yeru tonda, ma ba ben gari duari wuu sɔɔ. Yeni kpuro ya tubum sɛ. ¹¹ Domi ba ku ra yande tɔn kɔso be siri mii mii. Yen sɔna tɔmbu ba ra n kī ba n kɔsa mɔ ba n dɔɔ. ¹² Tɔn kɔso u ra torewa too, ka mɛ, kpa win wāaru tu denya. Adama ye na yɛ, yera wi u Gusunɔ nasie, wiya u doo nɔɔru mɔ. ¹³ Tɔn kɔso kun doo nɔɔru wasi. Win wāara kun denyamɔ tu saaru kera. Domi u n Yinni Gusunɔ nasie. ¹⁴ Gāanu wāa ni nu kooramɔ handunia ye sɔɔ ma nu tubum sɛ. Niya, ye ya koo tɔn kɔso deema yera ya ra maa gemgii deeme. Ye ya koo maa gemgii deema, yera ya ra maa tɔn kɔso deeme. Yenin tii ya tubum sɛ.

¹⁵ Yen sɔna na nuku dobu wɔlle suamɔ. Domi handunia ye sɔɔ, tɔnu kun gāa geenu wasi ma n kun mɔ u di u nɔ kpa u yɛeri. Yera ya ko n sāa win sɔmburun are win wāarun tɔru kpuro sɔɔ te Gusunɔ u nùn bura handunia ye sɔɔ.

¹⁶ Sanam mɛ na tii wɛ ka nen gɔru kpuro n ka bwisin saria

gia, kpa n wa ye n kooramɔ handunia ye sɔɔ, na wa baa mɛ tɔmba ku ra dweeye sɔɔ sɔɔ ka wɔ̄kuru, ba ñ kpɛ bu tubu ye Gusunɔ u mɔ̄ kpuro handunia sɔɔ. ¹⁷ Na sɔma kpuro wa ye Gusunɔ u kua. Na wa ma tɔnu kun kpɛ u tubu ye ya kooramɔ handunia ye sɔɔ. Baa mam ye tɔnu u kasu ka hania baka, u ñ kpɛ u ye wa. Baa bwisigii, ù n kī u n ye yɛ, u ñ kpɛ u ye tubu.

9

¹ Geema, na tii wɛ, na ye kpuron kaso kua, ma na wa gemgibu ka bwisigibu ka ben sɔma wāawa Gusunɔn nɔmuɔ. Mɛya maa kīru ka tusiru. Adama tɔnu kun yɛ ye ya koo nùn deema. ² Gemgii ka tɔn kɔso ka tɔn geo wi u dɛere ka wi u kun dɛere ka wi u yākuru mɔ̄ ka wi u kun yākuru mɔ̄ ka wi u kun toraru mɔ̄ ka wi u toraru mɔ̄ ka wi u nɔɔ mwɛeru mɔ̄ ka sere wi u nɔɔ mwɛeru nasie, gāa teena nu ra be kpuro deeme. ³ Ye ya kooramɔ handunia ye sɔɔ, gāa teenu wāa ni nu ñ sāa dee dee. Niya, kɔkɔrɔ tia ba mɔ. Ben gɔrusɔ, nuku kɔsuru ka wiira gariya yi ra n yiba ben wāarun tɔru kpuro sɔɔ. Amen biru, gɔribun wāa yerɔwa ba dɔɔ. ⁴ Be ba wasi, ba yīyɔbu mɔ. Bɔɔ wasu ga gbee sunɔn goru kere. ⁵ Be ba wasi, ba yɛ ma ba koo gbi. Adama be ba gu, ba ñ gāanu yɛ. Ba ñ maa kɔsiaru wasi domi ba bu duariwa mi. ⁶ Ben kīru ka ben tusiru ka ben bine, ye kpuro ya kpawa mi. Ba ñ maa baa gaa mɔ handunia ye sɔɔ.

⁷ Yen sɔ, a doo a di a nɔ ka nuku dobu. Domi sɔmbu te a kua, ta Gusunɔ wɛre. ⁸ A de a n da n tɔɔ baka yānu sebua baadomma kpa a ku duari a tii turare yɛka. ⁹ A de a ka wunen kurɔ wi a kī nuku dobu ko wunen wāarun tɔru sɔɔ te Gusunɔ u nun wɛ te ta ra doone mi nge woo. Domi yera ya ko n sāa nuku doo bi kaa n mɔ wunen sɔmburu sɔɔ handunia ye sɔɔ. ¹⁰ Sɔmbu te a gesi wa kpuro, a tu koowo.

Domi sɔmburu ka bwisikunu ka yēru ka bwisi, yen gaa sari gɔribun wāa yerɔ mi a dɔɔ.

Bwisi kun arufaani mɔ

baadomma

¹¹ Na maa wa handunia ye sɔɔ, n n̄ mɔ be ba duka mɔ tɔnawa ba ra garasa di baadomma. N n̄ maa mɔ tabu durɔ damgibu tɔnawa ba ra tabu di baadomma. Meya n n̄ maa mɔ bwisigiba ba ra dīanu wa ba kun wahala kue. N n̄ maa mɔ laakarigibu tɔnawa ba ra ko gobigibu baadomma. N n̄ maa yērugibu tɔna tɔmbu ba ra bɛere wē. Domi be kpurowa kōsa ka gea ya ra deeme. ¹² Nge mɛ swēe yi ku ra n yē saa ye ba koo yi mwa subaru sɔɔ ka yāakororu, n̄ kun mɛ nge mɛ gunɔ ga ku ra n yē saa ye ba koo ge mwa ka taa, nge meya tɔnu ku ra n win gɔɔn kɔba yē. Nɔni swāaru ta ra tɔnun bii deeme subaru sɔɔ nge mɛ ba ra yee yi mwɛeri.

¹³ Na maa gāanu wa bwisin swaa sɔɔ ni na tamaa nu sāa gāa girinu. ¹⁴ Wuu gaga wāa ga n̄ tɔmbu dabi. Yera sina boko goo u seema u gu tabu wɔri. Ma u sansani kpī u ka gu sikerena. ¹⁵ Wuu ge sɔɔ, bwisigii goo wāa. Adama bwēebwēewa u sāa. Durɔ wi, u koo raa kpī u wuu ge faaba ko saa sina boko win nɔman di. Adama goo kun n̄n yaaye win bwēebwēe ten sō. ¹⁶ Nɛn mi, bwisi yi kere dam. Adama bwisigii ù n sāa bwēebwēe, tɔmba ra n̄n gemwa kpa bu yina bu ka win bwisi kēru sɔmburu ko. ¹⁷ Adama ba n yē ma bwisigiin gari yi ba swaa daki tɛeru yi kere wi u gbāramɔ u ka gari bakasu kpare. ¹⁸ Bwisi yi maa tabu yānu kere. Adama toro u ra gea sankuwa.

10

¹ Sɔn si su gbiisi turare kowon gum sɔɔ, su ra gum mɛ sankuwa. Nge meya gari baka kookoosu baa sin fiiko su ra bwisi ka bɛere kawɛ.

² Bwisigiin gõru ga ra n sãawa dee dee. Adama gari bøkøguu ga ku ra dee dee swii. ³ Gari bøkø ù n siimø swaa sɔɔ, bwisi yi ra n nùn kòmiewa kpa u n baawure sɔɔsimø ma u sãawa gari bøkø. ⁴ Wunen yinni ù n ka nun mæru seewa, a ku wunen sɔmburu deri. Domi tii nenubu bu ra tora dabinu gbarewa. ⁵ Na toraru garu wa handunia ye sɔɔ te ta wee kparobun min di. ⁶ Tera, ba ra gasø gari bakasu aye damginu wẽ, kpa bu tøn bæeregibu aye piiminu wẽ. ⁷ Meya, na wa yobu ba dumi sɔni ma sinambu ba ka naasu siimø nge yobu.

⁸ Wi u suura gbemø, wiya u koo kpĩ u wøri ye sɔɔ. Wi u maa gbāraru suramø kpa waa yu nùn døm. ⁹ Wi u kpenu suamø, u koo mæera wa. Wi u maa dãa beramø, u ko n wãawa kari sɔɔ. ¹⁰ Win gbãa yara yà kun nɔɔ do, ma u ñ ye nɔɔ dẽere, tilasiwa u ka dãa ye kii ka dam bakam. Adama bwisiya yi ra de gãanu nu kooru. ¹¹ Wi u waa sabua, ma ya nùn dømmø, arufaani yerà u mø.

A kun da gari saari too

¹² Bwisigiin gari yi ra n bæere mø. Adama gari bøkøn gari yi ra gu kam koosiewa. ¹³ U ra gari torewa ka gari bakaru kpa u yi wiru go ka wiira gari kõsi. ¹⁴ U ra n gari saarimøwa too. Adama tøn, a ku ra n yẽ ye ya koo nùn deema. Goo maa sari wi u koo nun sɔ ye ya koo kooru wunen gøon biru. ¹⁵ Gari bøkø ga ra tii wasiraru dokewa sɔmburu baatere sɔɔ. Meya u ku ra maa kpĩ u da wuu sɔɔ.

¹⁶ Bõrurama tem mè sɔɔ aluwaasi gari bøkø u sãa sunø ma mæn sina asakpøbu ba ra n ben tiin nukurun gari mè mèn nɔɔ yam sãra. ¹⁷ Doo nɔɔrugiba be ba sunø mø wi u yisiru yara, ma win sina asakpøbu ba ra di dim saa sɔɔ bu ka dam wa, n ñ mø bu ka tam nø. ¹⁸ Wi u yikuru mø, win dirun kpæeru ta ra kpunewa kpa ta n nim dumø. ¹⁹ Damgibu ba ra tɔɔ baka dim kowa bu ka nuku dobu ko. Tam mu ra bu nuku dobu wẽ kpa gobi yi de bu kpuro wa.

²⁰ A ku sina boko wīi, baa wunen gōruo. A ku maa yiikogii wīi, baa asiri sɔɔ. À n kua mɛ, guno ga koo wunen gari yi sua gu ka da gu nùn sō ye a gerua.

Wərugəra

ba ra ka tenkuru ko

11

¹ A nɔni yinuɔ a ka wunen dīanu gabu bɔnu ko. Sōo teeru kaa yen are wa. ² A nin sukum tɔmbu nɔɔba yiru n̄ kun mɛ tɔmbu nɔɔba ita bɔnu kuo, domi a n̄ yē nɔni swāa te ta koo nun deema handunia ye sɔɔ. ³ Guru wiru t̄a n̄ ye, ta ra de gura yu newa. Bera mi dāra wəruma kpuro, bera miya ta ra n̄ wāa. ⁴ Wi u woo ka guran berum m̄o, u n̄ dīanu duurum̄o u sere mam nɛɛ, u koo gē. ⁵ Nge mɛ tɔnu kun woon swaa yē, u n̄ maa yē nge mɛ tɔnu u ra ka m̄ande tɔn kurɔn nukurɔ, nge mɛya tɔnu kun maa Gusun̄o wi u kpuro m̄n sɔman asansi yē. ⁶ A wunen dīanu duuruo bururu, kpa a n̄ wāasi mi ka yokaɔ. A ku nɛɛ, kaa wēra. Domi a n̄ yē yen ye ya koo gea ko.

⁷ Yam bururam mu wā. Mɛya ya ra maa tɔnu dore ù n̄ sōo ka n̄nu wa. ⁸ Tɔnu à n̄ tɛ wāaru sɔɔ, a nuku dobu koowo yen sō, kpa a n̄ yaaye ma nuku sankiranun t̄nu wāa nu dabi. Adama ye ya kooram̄o kpuro ya tubum sē.

A nuku dobu koowo

n sere dākuru ko

⁹ Bii durɔbu, a yēerio wunen aluwaasirun saa sɔɔ. A wunen wāaru dio nge mɛ wunen gōru ga kī. Adama yeniba kpuron biru, a n̄ yē ma Gusun̄o u koo nun soku siri yerɔ. ¹⁰ Yen sō, a nuku sankiranu wun̄o wunen gōrun di kpa a kōsan kobu suuri. Domi aluwaasiru ka ten dam mu ra doonɛwa nge woo.

12

¹ Ì n men na, a wunen taka kowo yaayo wunen aluwaasirun saa sɔɔ, nuku sankiranun tɔru tu sere na tɛ sɔɔ kaa nɛɛ, a ñ maa wāaru kī. ² Saa ye sɔɔ, kaa n wāa yam wɔkuru sɔɔ nge sanam mɛ suru ka sɔɔ ka kperi, ye kpuro ya tīra ñ kun mɛ nge sanam mɛ guru wiru ta wurama gura yà n na ya kpa. ³ Yen tɔɔ te sɔɔ, kaa n sāawa nge yɛnun kɔso wi u diirimɔ berum sɔ ñ kun mɛ nge damgii wi u dam dwiyya ma u yāara tɔkɔrun sɔ ñ kun mɛ nge kurɔ be ba som nambu yɔra yèn sɔ ba ñ maa dabi ñ kun mɛ nge kurɔ be ba kun kpɛ bu maa yam wa saa fɛnɛntin di. ⁴ Wunen wāaru ta ko n sāawa nge gambo ye ya kɛnuwa ñ kun mɛ nge nɛɛru tɛn wɔkinu dwiyya ñ kun mɛ nge gunɔbu ge ga swii mari ñ kun mɛ nge womu ge ba mari. ⁵ Saa ye sɔɔ, kaa n berum mɔ à n gunguru yɔmɔ kpa a n wahala mɔ à n sīimɔ. Wunen seri yi koo burura nge dāa wɛsu gasu. A ñ maa kpɛ a yɔ nge twee. Mɛya kpee yānun nubura kun maa wunen bine seeyamɔ. Domi sɔɔ teeru baawure u koo da win wāa yee dāakirɔ kpa wuri yi nɔɔra baama swɛɛ sɔɔ. ⁶ Saa yera wāaru ta koo kasira nge sii geesun yɔni ñ kun mɛ tu kāsira nge boo wuraguu ñ kun mɛ nge bwāaru daarɔ, ñ kun mɛ tu kasira nge dɔkɔ kaaru dɔkɔ sɔɔ ⁷ kpa tɔnun tii u wura temɔ mìn di u yara kpa win hunde yu wura Gusunɔ wi u raa nùn ye wɛn mi.

⁸ Waasu kowo u nɛɛ, gāanu kpuro nu tubum sɛ, nu maa sāawa biti.

Gari yin wii goberu

⁹ Yen biru, waasu kowo u ñ sāa bwisigii tɔna, u maa tɔmbu yɛrun keu sɔɔsi. U mɔn dabinu swaa daki ma u nu wɛɛra, u nu wunana doo dooka. ¹⁰ U kookari kua ma u gari dori wa u yorua. Gari yi, yi sāawa gari gee. ¹¹ Bwisigiin gari yi sāawa nge yabiri yi yi ra tɔnun laakari yamie. Mɛya yi maa sāa nge sɔretii yi yi yɛru gabe. Yi

weewa Gusunɔn min di wi u sãa kparo geo. ¹² Nɛn bii, ye n tie, yera, a de yi nun bwisi kɛ. Bã n yin gari yorumɔ tirenu sɔɔ, tire ni, nu ñ ko n geeru mɔ. Keu bakan kobu bu ra maɔ wasi wasirasiewa.

¹³ Yen sã, su gari yi kpuron wii goberu swaa daki te ta nɛɛ, a Gusunɔ nasio kpa a win woodaba mem nɔɔwa. Yera, n weenɛ baawure u ko. ¹⁴ Domi Gusunɔ u koo kookoosu kpuro siri ka mam si su beruan tii, geesu ka kɔ̃susu.

Bibeli Gusunɔn Gari

The Holy Bible in the Baatonum language of Benin, also called the Bariba language

copyright © 2013 SIM

Language: Bariba (Baatonum)

Translation by: SIM International

Bariba, Bibeli Gusunɔn Gari

This translation, published by the UEED/SIM au Benin, was published in 1996.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 27 Sep 2019 from source files dated 26 Jun 2019

00601790-b883-5da1-83f2-d05a7fa289a8